

สนค. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนทั่วโลก

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) ศึกษาแนวทางส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เน้นภาครัฐควรส่งเสริม อำนวยความสะดวก และสนับสนุน ให้อุตสาหกรรม เพื่อเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน กระตุ้นให้เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเติบโตอย่างยั่งยืน

นายพูนพงษ์ นัยนาภากรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) เปิดเผยว่า “เศรษฐกิจหมุนเวียน” (Circular Economy) มีประโยชน์หลายด้าน โดยเฉพาะในด้านสิ่งแวดล้อมและด้านอุตสาหกรรมที่ช่วยลดการพึ่งพาวัตถุดิบ นอกจากนี้ เศรษฐกิจหมุนเวียนยังก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านเศรษฐกิจ โดยองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization: ILO) คาดว่า เศรษฐกิจหมุนเวียนอาจช่วยสร้างงานใหม่ทั่วโลก ประมาณ 7 – 8 ล้านตำแหน่ง ภายในปี 2573 และช่วยสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) หลายเป้าหมาย โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 12 การผลิตและการบริโภคอย่างมีความรับผิดชอบ

สนค. ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนทั่วโลก โดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) เสนอแนะว่า ภาครัฐควรมีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน 3 ด้าน ได้แก่ (1) การส่งเสริม (promoting) โดยกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน และส่งเสริมวัฒนธรรมเศรษฐกิจหมุนเวียน (2) การอำนวยความสะดวก (facilitating) โดยอำนวยความสะดวกในการประสานงานเชื่อมโยงนโยบายและแผนงานอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน และ (3) การสนับสนุน (enabling) โดยช่วยระดมเงินทุนและจัดสรรเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการประเมินผล

ผอ. สนค. กล่าวว่า จากการศึกษานโยบายของภาครัฐใน 5 ประเทศ/กลุ่มประเทศ ได้แก่ สหภาพยุโรป ฟินแลนด์ เนเธอร์แลนด์ ญี่ปุ่น และจีน พบว่า แต่ละประเทศมีแนวทางที่สอดคล้องและครบถ้วนตามข้อเสนอแนะของ OECD แตกต่างกันไป โดยทุกประเทศมีการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน กำหนดมาตรการในการลดขยะ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาทักษะที่จำเป็น นอกจากนี้ สหภาพยุโรป ได้ทบทวนแผนปฏิบัติการเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy Action Plan: CEAP) ค.ศ. 2015 ก่อนจัดทำแผน CEAP ใหม่ในปี ค.ศ. 2020 เพื่อให้การส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนครอบคลุมทั้งด้านการผลิตและการบริโภค ในระดับประชาชน เมือง และภูมิภาค รวมถึงเป็นผู้นำโลกในการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน ฟินแลนด์ ได้จัดตั้งกองทุนนวัตกรรม SITRA ที่มีภารกิจสนับสนุนเศรษฐกิจหมุนเวียนโดยเฉพาะ มีแนวทางหลัก 5 ด้าน ได้แก่ การสร้างแรงจูงใจ การขยายตลาดเศรษฐกิจหมุนเวียน การสนับสนุนทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาระบบนิเวศของเศรษฐกิจหมุนเวียน การพัฒนานวัตกรรม ดิจิทัล และศักยภาพ รวมถึงการสนับสนุนประเทศอื่นด้วย เนเธอร์แลนด์ ได้ก่อตั้ง Netherland Circular Accelerator! เป็นศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการในการเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจ และให้เงินอุดหนุนแก่ผู้ประกอบการ SMEs และพัฒนา Holland Circular Hotspot ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มสร้างองค์ความรู้

เกี่ยวกับเศรษฐกิจหมุนเวียน และส่งเสริมผู้ประกอบการให้สามารถเปลี่ยนผ่านสู่การเป็นธุรกิจหมุนเวียน ญี่ปุ่น ได้เปิดตัว Japan Partnership for Circular Economy (J4CE) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจหมุนเวียนให้กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ประกอบการในประเทศ และ สนับสนุนโครงการริเริ่มด้านการปรับตัวสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน และจีน ออกมาตรการสนับสนุนทางการเงิน มาตรการ ลดหย่อนภาษีให้แก่ผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจหมุนเวียน สนับสนุนเงินทุนผ่านกองทุน Central Financial Rewarding Fund และให้สินเชื่อ Green credits และ Green bonds แก่ผู้ประกอบการในการดำเนินธุรกิจ หมุนเวียน

สำหรับประเทศไทย มีการส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยกำหนดหมวดหมู่และกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจหมุนเวียนโดยตรง คือ หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่ออนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และเพื่อ สร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (The Board of Investment of Thailand: BOI) จัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมการลงทุน 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ซึ่งมีเป้าหมาย ในการส่งเสริมการลงทุน เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยไปสู่ “เศรษฐกิจใหม่” และกำหนดเป้าหมายให้ไทยเป็น ศูนย์กลางในด้านอุตสาหกรรม Bio-Circular-Green Economy โดยในปี 2565 มีโครงการที่ขอรับการส่งเสริมการ ลงทุน จำนวน 484 โครงการ มูลค่าการลงทุนรวม 3.27 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2564 จำนวน 77 โครงการ หรือมูลค่าประมาณ 4.12 พันล้านบาท นอกจากนี้ ไทยยังมีการจัดทำระบบรับรองฉลากสิ่งแวดล้อมสำหรับผลิตภัณฑ์ หมุนเวียน CIRCULAR MARK ซึ่งเป็นฉลากที่ให้การรับรองผลิตภัณฑ์ที่มีการออกแบบ การใช้ทรัพยากร และ กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมกลุ่ม เกษตรและอาหาร กลุ่มวัสดุก่อสร้างกลุ่มพลาสติก กลุ่มบรรจุภัณฑ์ และกลุ่มแฟชั่นและไลฟ์สไตล์

ผอ.สนค. กล่าวทิ้งท้ายว่า การเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนจะมีผลดีต่อประเทศ หากทุกภาคส่วน ร่วมกันผลักดันอย่างจริงจัง ซึ่งไทยควรดำเนินการส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันทางการค้า และกระตุ้นให้เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเติบโตอย่างยั่งยืน อาทิ สร้างการตระหนักรู้ ถึงความสำคัญของเศรษฐกิจหมุนเวียนในทุกมิติ ร่วมกันจัดทำแนวทางการประเมินผลและประโยชน์ที่เกิดจาก เศรษฐกิจหมุนเวียน ประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนในการให้บริการสาธารณะ จัดทำโครงการที่ให้ความ ช่วยเหลือผู้ประกอบการในการเปลี่ยนรูปแบบธุรกิจ ตลอดจนส่งเสริมการตลาดและพิจารณาใช้มาตรการเพื่อเพิ่ม ความต้องการและส่งเสริมการผลิต การค้า และการบริโภคสินค้าและบริการหมุนเวียน

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

15 มีนาคม 2567